

Svetry, pletené žakety, vlněné holeně, čepice, rukavice, šály,

pro lyžaře, alpisty a veškerý sport vyrábí

mechanická pletárna

JAN GLOTZ a SPOL.,

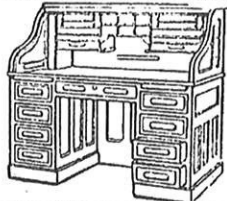
Praha, Václavské náměstí č. 28/303 (proti Politice).

☛ Pp. členům odboru 10% slevy z pevných cen. ☛

Psací desky

našich kancelářských stolů značka „Jerry“ nepraškají a nebortí se, vzdorují vodě, vlhku a horku. Záruka za lehký chod zásuvek. centrálního závěru a žaluzie; tato nedá se nožem prorazit. Běžné druhy K 70.— až K 300.—. — Cenníky na požádání

JOSEF JIROUŠEK,
americká zařízení účtáren
a kanceláří.

Praha II.,
Vladislavova
ul. č. 13.
Telefon 3312.

PÁNSKÉ A DĚTSKÉ KOŽENÉ KALHOTY

Štýrský vzor z černé prima kůže, bohatě vyšívané zelenými hedvábitm,
KOŽENÉ ŠLE ŠTÝRSKÉ barevné vyrábí

E. ENGELMÜLLER V PRAZE-II.,

VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ ČÍS. 844 A FERDINANDOVA TŘÍDA ČÍS. 115
(blíže Příkopů) (nároží Spálené ulice).

***** CENNÍK ZDARMA A FRANKO. *****

ANT. ZEMAN PRAHA

Ferdinandova třída 17. — Telefon číslo 328.

doporučuje se ku vnitřní výzdobě bytů a síce:
tapetování stěn, provádění plastických stropů,
kladení linoleových podlah, záclony, koberce,
nábytek atd. Vzory a rozpočty k dispozici.

Tiskem „Unie“ v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červenec, srpen, září, říjen, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12, a Dra. Viktora Dvorského v Praze, Lipová ul. č. 14. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež a adresovány: Praha-III., č. p. 176. — Zakládající členové odboru platí 100 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 K, výkonní 10 K (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky peněžité zasílají se českému odboru slov. alp. družstva v Praze 176-III.

ČÍSLO 5.

BŘEZEN 1912.

ROČNÍK XIV.

Scesaplana na jaře 1911.

Píše J. Scheiner.

(Dokonč.)

Jde jen o to, dostat se na zmíněnou terasu, kterou jsme také dříve, dokud bylo ještě jasno, zahlédli. Ale k mlze velmi nepříjemně druží se proti nám ještě jiný nepřítel, totiž hluboká koryta ve sněhu, která si rýjí laviny a jichž jsme asi 20 musili přelézti. Je to velice milá a příjemná zábava. Takové koryto bývá někdy až i 5—6 m hluboké a slézat jeho kolmé, zledovatělé stěny nepůsobí ovšem zvláštní potěšení. A když se vám jich nahrne do cesty celé řady a když vám některé z nich dají práce i na čtvrt hodiny, pochopíte, že jsme si oddechli, když jsme je měli za sebou a sestupovali jsme na onu terasu. Za teplého jarního dne, když slunce rozpouští sněh, musí zde asi hučeti laviny jedna za druhou. Postupujeme po terase čís. 2., která nemá takový ošemetný sklon jako terasa čís. 1. Znenáhla přechází opět ve sněhové pole a docházíme oné pyramidy, vlastně velkého balvanu, na němž jest deska, že „pot popravila“ innsbrucká sekce D. Ö. A. V. Dle tvrzení Sepova cesta vede nyní přímo vzhůru na sedlo. Je 1/2 10 ráno, ošemetná koryta lavinová nám tedy trvala skoro 2 hodiny. Milha zatím zhoustla a vidíme jen tak na 10 kroků před sebe. Odhlasovali jsme jednomyslně pohov půlhodinový. Opření o skálu pochutnávali jsme si na výborné marmeládě a na sušenkách, ale trochu nám sousta hořkla v ústech při pohledu na cestu, která nám nastávala. Svah přecházel zde ve sráz se stoupáním dobrých 50°. Přiznávám se, že v nás vznikala zbabělá myšlenka na zpáteční cestu; vyhlídky do budoucna nebyly totiž valné, znamenalo to pustiti se na zdař bůh na ledovou stěnu, v hrozné mlze a škrábat se nad propastí, která se pod námi rozevírala. Ale Sep přerušil energicky naše úvahy; vytáhnul z tlumoku náledníky a prohlásil, že o n jde dále, my prý se můžeme vrátiti, chceme-li, ale pak prý nás již nikdy nikam nevezme, můžeme prý příště jeti po jezeře do Bad-Schachen nebo do Kostnice na vojenský koncert, ale nelézt na hory, máme-li strach. A vůbec prý se díví,

že jsme sem do Tyrol chodili, měli jsme zůstat doma a pod. S resignací připínáme náledníky, uvazujeme pevněji lano a utahujeme tlumoky. Sep jde opět první. Pikle zvoní o led a ostrou serpentinou, dbajíc pečlivě toho, bychom neztratili směr, šplháme jako kamzíci, ovšem „poněkud“ volněji. Sníh je dosud krásně umrzlý, jinak bylo by bývalo nemožností po měkkém sněhu s tak příkrým sklonem vystupovati. Pyramida mizí nám s očí; jde to krok za krokem, Sep neunavně se vzácnou laskavostí tesal vskutku nádherné stupy a kolnás, kamkoliv jsme pohlédli, bílo a bílo. Někdy nerozeznáte, kde asi počíná mlha a kde končí sníh, všechno vám splývá v jednu bělost, ve které se topíte jako ve mléce. Náš rozhovor omezoval se na krátké projevy, neobyčejně stručné a jadrné, ve všech třech našich mateřských jazycích a i v „nemateřské“ italštině, která se podivuhodně dobře hodí k takovému příležitostem. Zejména Sepovo „Oštia Madonna“ se často ozývalo. Ale když je nouze nejvyšší . . . Mlhy totiž začínají pomalu mizeti a před námi asi na sto kroků začernala se stěna skal spadajících od táhlého ledovce Brandského a trochu v pravo od nás objevilo se naše vytoužené sedlo. Dáváme se se zdvojenou chutí do „práce“ a po několika krátkých serpentínách konečně dostihujeme paty sedla. Ale teď to opravdu dál nešlo. V cestě nám stála obrovská massa zledovatělého sněhu, jehož horní část značně přečnivala. Tudy proniknutí bylo nemožno. Bylo odhlasováno pokusiti se o to lezení a sice stěnou v levo od sedla, která zdála se býti nejschůdnější. Teď jen, j a k se ke stěně dostat. Tam, kde sníh přiléhá ke skále, utvoří se vždy ošemetné dutiny, do nichž je sice snadno spadnouti, ale velice nesnadno vylézt z nich. Sep ovšem zapadl tam bezmála až po krk, při čemž mu jedna noha nějak se zaklínovala do skuliny, tak že teprve po naší účinné intervenci ji mohl vyprostiti. Sep s hrozným zlořečením usedl na skalní výstupek a odvažoval nálední železa se svých bot. Stěna byla na tom místě pouze asi 100 m vysoká, ale kladla tuhý odpor našim pokusům. Byla také důkladně zvětralá a několik velkých balvanů, hned když Sep počal lézt, přelétlo nám přes hlavu, a klouzalo vesele po zmrzlém sněhu někam hluboko do údolí. Chtěli jsme dostihnouti římsy, která se šikmo vzhůru táhla přímo nad ono sedlo, ale za chvíli jsme zpozorovali úzký komín, který dříve zdola nám ušel a používáme jej. Nebyl asi hodně dlouho „prometený“ a Sep hrnul nám na hlavy takové laviny balvanů, že jsme se rychle uchýlili na malý výstupek ve stěně a jako špačci na bidélku očekávali jsme Sepovo „avanti“! Já šel druhý. Komín nebyl právě nejhorší, až na to, že byl důkladně zaledovatělý. Poněvadž ale Sep přede mnou to nejhorší již otloukl, ocitám se záhy nahoře po přátelské dopomoci, kterou mi poskytl tím, že mě vytáhl za límeček přes poslední zledovatělý stupeň. Zatím co Kiss dole supěl a namáhal se v komině, vycházím na obhlídku. Stěna přecházela nyní v příkrý svah a záhy dostali jsme se na široká sněhová pole, která se táhla jako bílé, třpytící se moře až k vlastní Scesaplaně. Před námi asi na 500 kroků rýsovala se na kraji tohoto sněžného moře chata Strassburgská.

Je 12 hod., máme tedy 2 hod. zpoždění. Za to však počasí je překrásné, slunce září a nádherný výhled do rýnského údolí a k je-

zeru Bodamskému nás skvěle odškodňuje za minulou námahu. Ale obzor se začíná na západě opět kaliti a černá mračna nevěsti nic dobrého. Rychle tedy dále, snad dříve než nás znovu mraky zahalí, dorazíme k vlastnímu massivu Scesaplany. Pak bude již vyhráno. Ačkoliv Kiss hlasitě protestuje a vymáhá si „oddech“, oblékáme tlumoky a naměřujeme přímo přes ledovec k úpatí Scesaplany. Byla to vlastně krásná procházka. Ledovec Brandský je rovný jako stůl, praskliny byly hluboko vyplněny sněhem a ledovec sám úplně sněhem pokryt. Slunce dosud září a nutí nás navléci černé brýle. Zmrzlý sníh nese jak parkety a v pravý čas docházíme ke skalnímu hřebínku, který se ostře zdvihá až k vrcholu Scesaplany. Cesta nyní vede z části přímo po hřebínku samotném, z části v pravo vedle něho v malých serpentínách k vrcholu. Zatím nás opět zahalují mlhy a co horšího, zvedá se mrazivý vítr a počíná padati sníh. Límečky zdviženy, čepice hluboko přes uši stoupáme vzhůru po tesaných stupních, které opět chvílemi mizí pod sněhem a ledem a připravují nám značnou práci. Vítr se stupňuje a nastala prudká vánice, která se nám na štěstí opírala do zad. Ta nám ještě chyběla. Za chvíli ztrácíme cestu a šplháme přímo po hřebínku k vrcholu. Jde to stále hůře, navazujeme tedy znovu lano a naše pikle opět přicházejí k práci. Na hřebínku nebylo možno déle vydržeti; drobný, ale hustý a ostrý sníh šlehal nám tam do tváře a do očí ze všech stran, sestupujeme tedy trochu níže a hlubokým, po kolena sahajícím sněhem dereme se ku předu.

Vylezáme tedy znova na hřebínek a pouštíme se znova v boj s vánicí, která se pokouší nás svrhnouti někam hluboko do propasti. Ruce mrznou, v prstech necítíš již vlády, sníh tě bičuje do tváří, uši pálí, dusí tě a vniká ti za krk a pod kabát. Myslím, že na vrchol Scesaplany z nás tři každý bude dlouho s vděčností a s láskou vzpomínati. Ve stavu vskutku žalostném docházíme, vlastně dolézáme k vrcholu, kde je zbudována obligátní pyramida se zapuštěnou tyčí.

Avšak zde není možno vydržeti, scházíme tedy poněkud níže a za větrem za velkým balvanem skrčení navlíkáme všechno rezervní prádlo, oblékáme pláště, a „obědváme“. Je 1/23. hod., trvala nám tedy cesta od chaty Strassburgské skoro 1/23. hod. Z pyramidy vyňali jsme uloženou tam zápisní knihu a náš zápis „stkví“ se tam jako první výstup r. 1911. Vánice sice trochu polevila, ale mlha převalovala se v černých chuchvalcích stále stejně hustě. Nemohu tedy z vlastní zkušenosti potvrditi pověst Scesaplany jako vyhlídkového vrchu prvního řádu. Alespoň m y neviděli pranic. A poněvadž počasí nesnažilo se zlepšiti se, ustoupili jsme jako moudřejší a po hodinovém odpočinku, který jsme již nutně potřebovali a který ve mrazivé vánici nebyl právě závidění hodným, nastoupili jsme sestup. (3.30). Jdeme asi 100 kroků po hřebenu Scesaplany, kde červená šipka naznačuje místo sestupu. Nevypadalo to zrovna nejpříjemněji; příkrý sněhový sráz, jenž asi ve 20 krocích mizel v mlze. Sep nás ujišťuje, že se končí v obrovském korytě, takže bezpečí při sestupu není žádné. A dobrým příkladem napřed sedá si na plášť a užívaje piklu jako kormidla a brzdy zároveň mizí s rych-

lostí 60 km. za hodinu v mlze a jen hluboká rýha v sněhu ukazuje, kudy zmizel. Následujeme jeho příkladu. Jede to nádherně a za několik vteřin válíme se všichni tři společně ve sněhu dole v korytě. A jako naschvál mlhy začínají mizeti a slunce si proráží cestu skrze mraky. Vysoko nad námi září vrcholek Scesaplany jako obrovská sněhová homole a my zde dole navzájem si vyčítáme, proč jsme ještě půl hodinky nepočkali. Ale nahoru zpět se již nikomu nechtělo. Spokojujeme se tedy výhledem na část Rhätikonu, který se před námi rozevíral, na Drusenfluh (2835), na třpytivé ledovce pod Drei Thüme a na Sulzfluh (2832), který byl cílem naší zítřejší tury, kterou jsme také s plným úspěchem provedli, až na to, že nás na vrcholu opět zastihla ošemetná vánice a my neměli z rozhledu zase ničeho.

Sestup k Lünerskému jezeru byl přímo hračkou. Stačilo si sednouti na plášť a jednoduše se po sněhu svézt do nejbližšího úvalu. Nejhůře při tom pochodil přítel Kiss, který nemaje pláště musil jezdit „jen tak“ a jehož kalhoty následkem toho byly v žalostném stavu. (V Douglasově chatě pak celý večer seděl nebo stál zády ke kamnům a sušil se.) Brzo jsme zabočili do údolí, otevírajícího se k východu a hluboko, hluboko pod námi třpytí se zamrzlá hladina Lünerského jezera, která v posledních paprscích slunečních vypadala jako obrovské zrcadlo. Den končil nádherně a se soumrakem vcházeli jsme do útulné Douglasovy chaty (1969 m), ležící na samém břehu jezera. Zastihli jsme zde velkou společnost, která se živě zajímala o náš výstup a večer při výborné večeři u vytopených kamen uplynul v hlučné a srdečné zábavě. V 9 hodin se ubíráme na lože a snad okamžitě usínáme; naše blahé vědomí vykonaného výstupu na Scesaplany kalí jedině vědomí, že zítra nás čeká výstup na Sulzfluh a „Tagwache“ ve 4 hod. Ale o tom jindy.

*

Přes Východní hřeben Mangartu bez vůdce.

Píše dr. Jiří Čermák.

Seděli jsme na úzkém hřebenu Mangartu, právě v místech, kde se připíná k široké masce vrcholové, a nechutnalo nám. Z rozevřených tlumoků smál se na nás pěkný, žlutavý sýr, běloučká slanina a čerstvý chléb; ale nám rostla sousta v ústech při pohledu na strmé trávníky nad Koritnicou. Mračili jsme se na sebe, a kdybychom si byli jisti, v čí hlavě z naší dvojice se vlastně zrodil nápad, chtít projít po Východním hřebenu Mangartu bez vůdce, kdož ví, co bychom byli neprovedli; takhle však cítili jsme oba — Hlava i váš zpravodaj — spoluvinu stejnou měrou, a smutně jsme se dívali na prudké srázy závratných travnatých míst pod hřebenem, které nás čekají, jakmile se zdvihneme k další cestě.

Až sem jsme přišli snadno. Ranní vlak dovezl nás včera před polednem z Krajské Gory do Trbíže, odpoledne jsme byli na Predilu, odkud k večeru na parném výsluní rozehřátých strání dorazili jsme

(za 1.45 h.) k Mangartské chatě. Tam jsme se večer výborně bavili ve větší slovnosti z Bovce, která zamýšlela vystoupiti na Mangart. Dnes, 3. září 1911 z rána opustili jsme chatu ještě za tmy, před 5. h. V temnotách zahlédli jsme před sebou matný, mihotavý svit lucerny; stoupali před námi jacísi o něco dříve vyseďší turisté. Dle všeho však to byli lidé neznalí cesty, neboť lucerna jako bludička zavedla nás s označené cesty do balvaniště, kde jsme po tmě, ve svitu hasnoucích hvězd hezky dlouho klopýtali, než zase na travinách blíže Škrbiny v Plazěh (Lahnscharte) jsme se shledali se stezkou. Na sedle Travníku jsme zpozorovali v slabém šeru svidání dva stíny sedících lidí; hleděli přes temné údolí jezer k severovýchodu, kde se počínal rdít nad obzorem ohnivý pruh, věštící příchod dne. Minuli jsme je mlčky sledující stezku v jejím postupu pod Malým Mangartem. Rozednívalo se kvapem, a když jsme přešli plotny, zabezpečené drátěnými lany, a vstupovali na obrovskou římsu Mangartu, vynořovala se právě v jemných ranních parách veliká sluneční deska nad obzor, oslňující svou žhavou rudostí oči, nezvyklé dosud nové denní záři. Postáli jsme právě jen tak dlouho, než se slunce úplně vyhouplo ze skryše za horami a oddělilo od temné čáry obzoru; pak spěli jsme zase dále v před. Blíže míst, kde stezka s římsou na severním boku vrcholové massy přechází Východní hřeben a obrací se na jihovýchodní straně k vrcholu, odbočili jsme balvaništěm k pramenu, který ani za letošního suchého léta nevyschl, živen jsa několika drobnými sněhovými poli. Napili jsme se (6.30 h.) trochu mrazivé vody, která v studeném jitru ani nám nepůsobila požitek, a vyšli jsme raději na travnatý hřeben, kde jsme doufali, že na výsluní budeme míti příjemnější místo k oddechu, přesnídávce a válečné radě. A zde nám nyní nebylo dobře, neboť vyhlídka na věci nejbližší přišší nám brala všechnu kuráž a chut.

Konečně už jsme se styděli jeden druhému podívat do očí, neboť bychom v nich byli navzájem četli hříšnou myšlenku, nechat všeho, jít s bovečými na vrchol, a domů.

Na stezce nad námi objevil se první turista... Nejvyšší čas! Náhle rozhodnutí, rychle běžeme 30 m lana z tlumoku, Hlava si ještě připíná železka na boty — a pouštíme se bez úvah do trav. (7 h.) Postava turistu nahoře na stezce zkameněla v úžasu nad naším počínáním. Volá cosi, nejspíše, že jsme ztratili pravou cestu; my však nechávající jeho varovný hlas bez povšimnutí, přecházíme první strmý travnatý pilíř a za jeho rohem mizíme s dohledu turistu v srázných, travnatých žlebech. Hlava, který již jednou s pp. dr. B. Frantou a dr. V. Dvorským tuto turu vykonal pod vedením Komace,* ujišťuje, že zde nutno projít na jižní straně pod hřebenem až do „sedla Špatnosti“; v bližším určení míst, kudy, však si jaksi není dostatečně jist. Travnaté zvětralé skaliny přímo před námi se nám tuze nezamlouvají, přecházíme tedy ještě druhý pilíř a žleb, a po srázném hřebeni třetího

* Dne 15. srpna 1909, srov. „Alpský Věstník“ roč. XII. str. 65—69. čl. Dr. Dvorský: „Z Koritnice“, II.

pilíře sestupujeme strmými travinami nad Koritnici, kde poslední, nejspodnější římsa svou svěží zelení zdá se vábnější k pochodu. Strmost, jež nás při pohledu z povzdálí odstrašovala, není ve skutečnosti tak zlá, neboť chomáče hustých trsů travin poskytují dobré záchyty i stupy, a hrot sekyrky nachází všude dobrou oporu. Sestoupili jsme tak bez valné námahy as 80—100 m pod hřeben, tak hluboko, až strmé stupňovité římsy, vlastně pruhem travin porostlá místa stěny zdála se slibovati možnost postupu k východu až pod kolmou barrieru Koritnického Malého Mangartu. Odtud, s pilíře, vysunutého proti údolí, vidíme zase zpět k vrcholu Mangartu; nahore na stezce stojí řada lidí, již asi tři výpravy (dnes je neděle, Mangart se bude hemžiti svátečními turisty), naše slovinská družina mezi nimi; naposled zavolali jsme si v pozdrav, a pak zmizeli jsme jim s očí — nyní již nadobro — vstoupivše do travnaté stěny. Stěnu tu mezi námi a sedliskem opírá několik pilířů; zraky naše sledují místa, kde probíhají zelené římsy a starostlivě zkoumají ty části, kde spojení mezi nimi není dosti zřetelné, nebo dokonce chybí. Nejhorší zdá se poslední kus stěny před sedliskem. Ale i pohled nazpět není bez zájmovosti, ba dokonce působí náladu povzbuzující, neboť místa, jimiž jsme právě prošli, vyvolávají v pohledu odtud dojem téměř kolmé travnaté stěny, visící přímo nad bezednou propastí.

Skály, v jichž puklinách koření trsy dlouhé ostnité trávy, vedou nás klikatým, únavným traversem, stále nahoru, dolů, na nový pilíř. S něho sestupujeme zvětralým komínem obtížně do žlebu, odkud vnikáme do úzkého zářezu mezi stěnou a odprýsknutou věží. Dosud postupovali jsme tak, že spojení lanem jsme střídavě vždy jeden byl v pohybu, druhý stoje pevně na místě, lezce zabezpečoval; a také až dosud neriskovali jsme ani krok. Další cesta byla již povážlivější, nebylo však vyhnutí; pustili jsme se tedy odhodlaně hladkým, kolmým komínem za vzájemné pomoci do nového žlebu. Zaujímám pevnou posici, ovšem pokud jen v travnaté strmině možno, zatím co Hlava obhlíží, jak vypadá terrain za dalším pilířem. Zde, na spodu žlebu je přechod přes pilíř nemožný; ležeme tedy oba žlebem, zarostlým bodláčím a širokolistým býlím, do výše, pokud lze. Odtud podniká Hlava na laně druhou výzkumnou výpravu na pilíř, a zase přichází zpět s Jobovou zprávou, že na další travers není pomýšlení. Zaměňujeme si úlohy, Hlava drží lano, a já lezu do pilíře, tentokrát as uprostřed jeho výšky; dostal jsem se šťastně na druhou stranu, kde ve stěně u jakéhos vyčnívajícího kamene musil jsem zastaviti — 30 m laná bylo vyčerpáno. Držím se jednou rukou za kámen, jehož pevnosti příliš nedůvěřuji, druhou rukou odebírám lano, aby zůstalo napjato, zatím co přítel následuje. Poněvadž zde vůbec není možno se někde zastaviti, mjíjí Hlava po úzkých výčnělech skal a ojedinelých trsech trávy o několik metrů doleji pode mnou a pokračuje dále vpřed o celou délku provazu. Lano v naší situaci je vlastně pouze na překážku, ale na odvázání se není kdy. Ostatně nelze doufati než ve vlastní lezecké umění a věřiti, že druhý leze tak dobře, že nespadne. Vzájemně zabezpečení rovná se nule, pád jednoho strhl by nutně i druhého. Ná-

sleduji za Hlavou; situace naše se o nic nelepší. Cesta od kamene po těsné travnaté liště — tak asi na dlaň trav na ní — je, mírně řečeno, příšerná; kolmá skála nad lištou tlačí lezce ven nad bezednou propast Koritnice, nad níž, či správněji v níž se pohybujeme. Závídím příteli jeho výhodu, železka, a v duchu klnu stejnou měrou Osudu i sobě, že jsem tuto důležitou část výzbroje zapomněl v Praze. K Hlavovi, který visí všemi čtyřmi v travnaté stěně, jsem se šťastně dostal a pokračuji dále vpřed, pokud lano stačí, abych získal místo vhodné k stání; oddech a poměrně bezpečný postoj poskytl mi nepatrný zářez za vyčnívajícím skalním hrotem. Stěna Malého Koritnického Mangartu je již na dosah blízko, každé chvíle můžeme čekati rozhodný obrat do sedliska. Tušení nás neklamalo; za zářezem bylo již vyhráno. Úzká římsa, pravá hračka proti předchozí passáži, přivádí nás odtud za roh, do nevelkého koutu, vyplněného hrubou ssutí a korunovaného těsným sedlem. V okamžiku vyběhli jsme krátkým ssutkovým svaňem a usedáme v „sedle Špatnosti“ (Huda Škrbina, Böse Scharte) k zasluženému oddechu (9:45 h.).

Náhly náš příchod vyplašil drobnou, mrštnou lasičku, která hledala spásu před podivnými vetřelci v rychlém útěku do skal Malého Mangartu. Byli jsme příliš smířlivě naladěni, než abychom ji chtěli dále znepokojovati; chvatně jsme se přezuli do krpců a připravili si z proviantu, skrytého v tlumocích, malou přesnídávku. Zraky naše mimoděk obracejí se stále k stěně Malého Mangartu, k pověstné passáži, která je klíčem přechodu po Východním hřebenu. Hlava ukazuje přesnou traťu další cesty. Dojemné je přímo, že nám nyní zase nechutná; nu ovšem, málo nadšení působí sklíčoví vědomí, že, nezdaří-li se následujících 30 m těžkého lezení, čeká nás zase smutná cesta strašlivými travinami nazpět. Hlava, který doma (v hotelu Razoru) slíbil, že na „sedlo Špatnosti“ poleze prvý už proto, že již zná způsob, jakým je nutno překonati, nyní nápadně vychvaluje moje lezecké přednosti a s ležením otáčí. Já mu ovšem odměňoval toutéž mincí. Divím se, že se Huda Škrbina nesítila hanbou, slyšíc taková pokrytecká pochlebenství.

Konečně v Hlavovi zvítězila lepší stránka; opásal se lanem a šel nepřijemnou skálu obhlédnouti z blízka. Úzký kout, v něm kolmá, rozpukaná plotna vede pod vysoký převis; několik žlutých, hladkých skal a převisů v bezprostředním sousedství nepovzbuzuje lezce právě k nadšené činnosti. Nástup do skal, onen úzký kout s rozpukanou plotnou, nachází se poněkud pod sedlem na straně koritnické. Hlava, zbaven vši přítěže (i klobouku), stoupá již plotnou do výše; asi v polovině její výšky obrací se v pravo a přelézá ven z koutu na jeho hranu, aby se dostal tak se strany nad sousední převis. Pozoruji opatrné pohyby lezcovy a mimoděk svírám: pevně lano, ač zde na záchranu lanem vlastně nelze mysliti; lezec zdánlivě visí jen za prsty rukou, vázne v postupu, mění krok — ale již dosahuje hrany, pohyby jeho stávají se zřejmě snazší, volnější; již stojí vysoko ve stěně, obrací se nazpět a v návalu radosti vyplazuje na mne nadšeně jazyk. Za chvíli na to již stojí v skalní bráně, nad zdolanou passáží, a ke mně zaznívá

jeho vítězný skřek. Oddychl jsem si spokojeně; jak je jeden nahore, je již vyhráno. Navazují tlumoky a sekýrky na konec lana, Hlava táhne vzhůru a já druhým lanem řídím jejich zdárný postup; nebyl bez obtíží, neboť nepoddajná spleť předmětů vázla na každém výstupku, a stálo to mnoho práce s obou stran, než dostala se na místo určení.

Na to uvázal jsem se sám a zabezpečen Hlavou, pustil jsem se za přítelem i za tlumoky. Plotnou lezlo se celkem dobře, pukliny její poskytovaly záchyty přímo skvělé. Z obavy, abych výše, při přechodu z nitra koutu na hranu, okraj plotny, neuvázal, jako můj předchůdce, pro nedostatek skalních výčnělů, obrátil jsem se již nyní, hned s počátku na vnější okraj. Následkem toho děkoval jsem v duchu prozřetelnosti, že jsem uvázán na laně, neboť těch evolucí, kterých jsem se musil dopouštět, než jsem dostihl prvých travnatých stupů nad převísem, nebyl bych se nikdy opovážil na podobném místě bez zabezpečení s hůry. Ještě pár závrtných kroků, při nichž pod nohama modravým tónem probleskovala hluboká Koritnica — a stojím v skalní bráně u přítele. Nyní teprv mohl jsem ocenit náležitě jeho výkon a říci mu bez marného pochlebenství (na rozdíl od hovoru podobného obsahu, vedeného as před hodinou), že lezl výborně.

Další cesta na hřeben Malého Mangartu Koritnického byla již hračkou proti předchozí stěně. Rozplekli jsme za strašného zaklínání 60 m lana, zmotaných v jediný obrovský uzel, a že jsme neměli chuti jedno z lan svinovat i dokonce ne svitek nésti, navázali jsme oba 30-metrové kusy v jediný celek a spojili se tak na neobvyklou vzdálenost — 60 metrů. Trocha lezení nás ještě očekávalo, a proto Hlava šel první a bez přítěže, já za ním následoval vždy, jakmile lano došlo, s oběma tlumoky a sekýrkami. Ze skalní brány vykročili jsme nejprv napříč strmým ssutinovým žlebem a přešli do jeho protější stěny, kde jsme stoupali snadným komínem. V horní jeho části bylo třeba vybočít na hranu a lézt exponovaným, ale stupňovitým skalím do výše. V krpčích lezlo se nám velmi lehce; proto když dostihli jsme úzké horizontální římsy, rozhodli jsme se, že se navrátíme k obyčejnému způsobu pochodu. Náklad s mých beder, příčina hříchu a braní jména božího nadarmo, sňat a rozdělen; každý si vzal, což jeho jest, zbytečně lano odvázáno a svinuto.

Úzkou lištou, kterou tísnila vyboulená skála, vyšli jsme na pohodlné římsy Malého Mangartu Koritnického. Doleji na travinách hlouček mladých beránek vzhlíží k nám udiveně; nevyrušujeme jich z údivu, neboť nám od nich nehrozí pád kamení, postupujeme dále k východu a snadně po skalních stupních dosahujeme hřebene.

Krásný výhled na tichá jezírka, ztajená daleko v lesní tišíně hlubokého údolí, nás přímo okouznil a osvěžil naše zraky, unavené již stálým upjatým a bedlivým hleděním do bělavých skal z bezprostřední blízkosti. Užíváme s rozkoší bezstarostné chůze po hřebeni k pozorování vzácných krajinných půvabů, jakých možno zřítí pouze s výšin Mangartského hřebene.

Klidnou naši promenádu přerušil hluboký zářez. Po skalních, strmých stupních sestoupili jsme poněkud nad koritnickou stranu,

a brzy mohli bez překážky vstoupiti do úzkého sedliska, kam vábil nás stín, chránící před žhavými paprsky poledního slunce. O 1/2 12. rozložili jsme se v chladivém stínu mezi skaliny sedla, odložili tlumoky, pojedli konečně jednou s chutí ze zásob, žízeň jsme oklamali několika kousky cukroví, zapálili jsme si každý doutník a lenořili jsme v blahém vědomí, že jsme přešli Východní hřeben Mangartu, neboť Hlava (na jehož paměť naše výprava spoléhala) tvrdil, že ostatek cesty je hračkou. Dlouhou chvíli odpočinku zapuzovali jsme pozorováním dvou motýlů, kteří, rovněž jako my, hledali úkryt před žhavým výsluním ve stínu skalní rozsedliny. Čas vesele ubíhal, ani jsme se nenadáli, že již uplynula skoro hodina v nečinnosti, když jsme zase vycházeli po úzkých římsách ven ze sedliska nad koritnické srázy.

Mírné, stupňovité skaliny nás uvedly opět na hřeben, kde naše bezstarostná procházka „na krásné vyhlídce“ pokračovala. Široký hřeben změnil se dokonce v rozsáhlé prostranství, obkličující objemný, nálevkovitý závrť, dolinu, vyplněnou hrubými skalními troskami. Očekávání naše, že zde najdeme snůh k uhašení žízně, selhalo. Zamračení a žízniví přecházíme podél severního okraje doliny k poslednímu vrcholku hřebene, který jsme minuli po strmých plotnách v jeho boku.

Za chvíli jsme již na konci hřebene. Východní hřeben Mangartu končí bizarně. Horizontální plotny tvoří prostranné terasy, jež odděleny od sebe komínovitými zářezy, spadají na všechny strany kolmo do závrtných hlubin. Docházíme až na okraj k nápadnému špičatému kameni, vztyčenému na malé pyramidce; pravděpodobně označení vstupu do propasti. (1 h.) Rozvíjíme lana. Pod námi spadají do hloubky dva souběžné komíny, jimž konce nevidět. Hlava je v rozpacích; ví sice, že tudy nutno sestoupiti, ale neví, kterým z obou. Zabezpečen a navázán na lano sestupuje na obhledy do rozvěveného jícnu šeredné propasti nejprv pravým, pak i levým komínem, a jeho rozpaky se nezmenšily. Zaměnili jsme si tedy úlohy a já s lanem, vstupuji do pravého komínu; poněvadž se mi nijak nelíbil, vracím se brzy zpět a sestupuji do levého. Souhlasili jsme nyní, poněvadž tertium non datur, s postupem v tomto komínu. Na radu Hlavovu zatloukl jsem na jeho dolním konci do příhodné skaliny jednu ze čtyř rezervních skob, neboť komín ústil do prázdna a teprv daleko stranou bylo zřítí zase slušnější terrain. Hlava zatím, než jsem se navrátil na terasu, zatloukl také na horním konci komína skobu, nutnou k spuštění se po laně. Užili jsme celé své provazové zásoby; jedním lanem jsme se spojili navzájem na vzdálenost 30 m; druhé (také 30 m) svázali jsme s vlečnou šňůrou (Rebschnur, 30 m) tak, aby bylo možno užití celé jeho délky, a zavěsili je do skoby jako pevnou výpomoc při slézání. Tlumoky i sekýrky zůstaly v držení svých majitelů; neodložili jsme jich. Lezl jsem první jako „obtěžkácká zkouška“ vratkým, téměř kolmým komínem až v místa, kde prudkým skokem přechází v stěnu. Zde v malé, neobyčejně vhodně položené prasklině vyčkal jsem příchodu Hlavova, a poněvadž lano stačilo ještě dále, spustil jsem se bez dlouhých úvah na úzkou lištu v stěně pod komínem a s ní po strmé plotně přeplazil jsem se v pravo, kde černavý otvor skalní výdutě sliboval

vhodné místo k oddechu. Ježto obě lana vlekla mne nyní zpět do stěny a při skoku do útulné výdutě hrozila mne strhnouti stranou, do propasti, odvázal jsem se a přidržuje lana pouze v ruce, seskočil jsem do vlhké jeskyňky, kde jsem se mohl pohodlně uhnízditi. Hlava na dané znamení pustil se za mnou, a až při výstupu z komína byl plně odkázán na vlastní síly, přece zase závatný přechod do jeskyňky měl usnadněn tím, že lana zde byla již upevněna a nestrhovala jej nazpět. Pohlédli jsme na vykonané dílo, viděli, že bylo dobré, i stáhli jsme spojenými silami (vlečením za šňůru) lano za sebou. Nyní teprv uvědomili jsme si, že na dolním konci komína zatloukli jsme skobu zbytečně. Další cesta, ač již zřejmě snazší, bude také vyžadovati pomoc skob a provazů, proto je nám zmařeně skoby líto — teď však je již pozdě se vracet.

Hlava poznává o několik metrů doleji úzké římsy, po nichž s Komacem ze stupňovité stěny přišli v tato místa. Nám však zdá se vybočení z komína do stěny zbytečným přepychem. Úzký, hluboký komín, pod námi mnohokrátě zaskřinutý balvany, značí nám bezpečně další cestu. Nejvýše zaskřinuté balvany tvoří dno jeskyňky, kde právě odpočíváme. Zatloukli jsme třetí skobu, provlékli jí dvojité lano; bez meškání spouštím se již na doleji zaskřinutý kámen, a odtud mezi dvěma jinými vnikám vzdušnou cestou do nitra úzkého komína; ještě o jeden stupeň mohl jsem v úzké (as $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ m) skalní prasklině sestoupiti, než 30 m lana došlo. Pak Hlava spustil za mnou svůj tlumok a sám po laně následoval. Opět stáhli jsme lano za sebou a vzhledem k snazší další cestě uložili je do tlumoků; abychom poněkud zrychlili tempo pochodu, vzal jsem oba tlumoky na záda a šel první, abych při případně se naskytnuvší obtíži mohl spoléhat na pomoc lana, jímž jsme spojeni; Hlava sestupoval současně za mnou, volný, bez přítěže, a tedy způsobilejší i těžší passáž bez zabezpečení přelézti. Ostatně další sestup byl snadný a pokračoval hladce; jen zřídkka musil jsem při některém strmějším stupni spolehnouti na pomoc lanem s hůry a ještě řídkěji tuto pomoc odpláčetí poskytováním umělé opory svému příteli. Tak zdolali jsme ještě několik „skoků“ (5—6 celkem), potom však se nám zdál i tento způsob postupu pomalý a nešikovný. Odložili jsme lano vůbec, Hlava si vzal svůj tlumok, a pokračujeme v klidném sestupu, očekávající, brzo-li se objeví sedlo nad Zagačami (Zagerca) jako znamení, že už je konec tury.

Mírný a schůdný terrain převedl nás pod kolmými stěnami zase na hřeben. Strmé plotny spadají zde v směru proti sedlu, jež skryto kdesi za jejich okrajem. Bez rozmyšlení sestupujeme jimi dále; spád jejich vzrůstá každým krokem, brzy musíme po nich opatrně lézt, neboť záchyty a stupy stále řídnou. Toužebně čekané sedlisko nad Zagačami je pravděpodobně jen uzoučký pruh hřebene, neboť pod sebou nepozorujeme nic více než úžasně propasti jednak Koritnice, jednak Zagačského koutu jezerní kotliny pod Mangartem. Musíme vzít k pomoci lano. Ale ve vratkých posicích, Inouce všemi čtyřmi, ba až i „všemi pěti“ k srázným plotnám, nemůžeme do tlumoků; lezeme tedy zpět vzhůru plotnami, až nalezeno vhodné místo k změně

taktiky. Spojili jsme se lanem, na skalní výčněl zavěsili druhé lano. Hlava zabezpečuje a já se spouštím, máje lano jako jediný dobrý záchyt, po strmých stěnách tím směrem, kde pod nimi, za jich okrajem, tuším sedlo.

Sestoupil jsem až na okraj ploten — 30 m lana stačilo právě až sem — a shlédal jsem, že vápencové desky hřebene zde vyčnívají jako balkon do vzduchu, nad sedlo, jež kdesi pod ním skryto mým zrakům.

Vracím se zpět a vedu nyní ostrou debatu s přítelem, kudy vlastně se do sedla přijde, neboť právě tato důležitá část tury na neštěstí vypadla mu z paměti, a nedovede se upamatovati, jak vskutku před dvěma roky s Komacem od sedla v tato místa přišel.

Chýlí se k večeru, času je na mále, 5. h. odpolední již dávno minula.

Třeba se rychle rozhodnouti. V pravo, nad Koritnicou v kolmých stěnách obejít neschůdnou část hřebene nemožno, zkusíme tedy štěstí v levo, v srážech nad koutem v Zagačech. Vyměňujeme si úlohy, já zabezpečuji, Hlava na laně slézá do komína, který se po naší levici zařezává do severního boku hřebene. Vrací se v rozpacích zpět; rychle zaměňujeme svoje role, a já shledávám, stejně jako přítel, že komín po 25 m osklivého lezení přichází nad převisy, na které naše lano nestačí.

Hlava tedy traversuje uzoučkou římsou do severní stěny k nedalekému skalnímu výčnělu. Přenáším za ním celý náš majetek: oba tlumoky, sekyrky a lana. Za výčnělem travnatý, strmý žleb potěšil naše stísněná srdce; zdá se, že se přece dostaneme do sedla nad Zagačami ještě za dne. V kvapu odložili jsme krpce a obuli kované boty a plni naděje sestupujeme strmými travnatými stupni. Jde to hladce. Ocitáme se na travnatých skalách vrcholů pilířů, spadajících zoufalými skoky k ševeru, do koutu v Zagačech tak prudce, že do koutu samého není viděti, jak těsně pod námi leží. Odtud zdá se, že úzké travnaté římsy vedou až do sedla. Na římsy ty však nutno ještě sestoupiti přes strmou plotnu s řídkými, travou zarostlými prasklinami. Pro jistotu (jsme již řádně unaveni), upevňujeme na skalní výčněl provazovou smyčku a do ní zavěšujeme lano, abychom si usnadnili sestup. Sestoupil jsem první a s radostí stanovil, že od sedla dělí nás již jen několik metrů „schůdných“ horizontálních říms. Když i Hlava sešplhal, chceme stáhnouti lano, to však kdesi uvázlo a drží jako přibité. Odběhli jsme do sedla — je $\frac{1}{27}$ h. — na jeho úzkém hřbetu jsme odložili tlumoky a znovu se vracíme zpět, zachraňovat lano. Všechna námaha měla jen ten výsledek, že jsme strhli na sebe pěkný kámen; ve vratké a závatné posici nebylo možno se mu vyhnouti, a tak jsem musil klidně, bez hnutí vyčkati a přihlížeti, jak netvor v letu svém mi důkladně zavadil o nohu (na štěstí krom rozbití punčoch a slušné odřeniny mi více neublížil). Stáli jsme chvíli bez rady, konečně rozhodli jsme se kus lana obětovati. Zabezpečen přítelem vyšplhal jsem nazpět, pokud bylo možno bez pomoci lana, a přeřízl je. Tím způsobem jsme zachránili as 12—15 m lana i šňůry.

(Přítel dále.)

Ze slovanských Alp a Přímoří.

Obraz Grintavce a Kočny s Kalské hory, fotografovaný B. Brinškem, byl přiložen k Planinskému Věstníku co umělecká příloha. S Kalské hory jeví se Grintovec jako ohromný samostatný massiv; je to snad nejpůsobivější pohled na nejvyšší horu Savinských Alp, která pozorována od severu příliš splývá s ostatním hřebenem. Reprodukce je zdařilá.

Sněhu v jihovýchodních Alpách nepřibýlo mnoho ani v posledním měsíci. V údolí je ho nepatrně. Souvislé sněžné plochy teprve od 1000 m. Poněvadž v této výši počíná již srázný terrain, nejsou letošní poměry pro lyže nikterak vhodné.

Výstup na Triglav severní stěnou popisuje v únorovém čísle Planinského Věstníku P. Kunaver. Severní stěna stává se módní i ukazuje, jak v poslední době rychle zevšedňují i výkony pozoruhodné.

Balon v Julských Alpách. V Zeitschrift D. Ö. A. V. 1911 zmiňuje se M. Grosse o sestupu balonu „Tirol“ v Zajzeře. V Mitteil. des D. Ö. A. V. 1911. S. 3.—6. najdeme o tom podrobnější zprávu R. W. Andernacha*). Týž podnikl v balonu „Tirol“, 26. srpna 1910 plavbu ve společnosti pp. Alberta a Schwaighofra. Vypluli z Innsbrucku o 7. hod. ranní a pluli nesení mírným větrem k jv., přelétli Alpy Stubajské, Zillertalské, Pustertal, Dolomity a dostali se až nad italskou rovinu v místa nad Tomezzem, kde uvázli v bezvětrí; musili obětovat trochu plynu, aby klesli a dostali se tak do nižších vrstev vzduchových. Zde zmocnil se jich opět mírný vítr a vedl vzdušné plavidlo k sv., přes Mte Amariana, Zuc del Boor, Canale del Ferro, směrem k Montáži (Špik nad Policami). Balon směřoval na stěny Montáže. Vedení jeho vyžadovalo neobyčejné pozornosti: „Kdybychom vystoupili výše, dostali bychom se do bezvětrí, v této výši však nebylo vyloučeno, že budeme zahánáni větrem do stěn. Ježto však vzdušný proud pravidelně nezasáhá těsně až k stěnám, nýbrž naraziv na ně uhýbá se stranou a ježto počasí bylo příznivo, soudil jsem, že vítr nás nezanese až do stěn, ale ponese nás souběžně podél nich. Vlečné lano jsme spustili. Pozoroval jsem neustále vzdálenost od stěn a vlečné lano, abych, nezmění-li balon směr, rychlým vyhozením přítěže způsobil rychlé stoupnutí a dostal jej tak přes hřeben Montáže. Ale moje naděje, že bez ztráty přítěže se hoře vyhneme, se splnila. Když jsme dopluli až na několik set metrů ke stěnám, pozoroval jsem dle vlečného lana, že jsme zahnuli v levo podél mohutných srázů hory. Pohled na ně působil neobyčejným dojmem. Moji společníci soudili, že v těchto odstrašujících stěnách by bylo možno asi ještě luštiti mnoho horolezeckých problémů.“ Zvolna větrem byli zaneseni do Zajzery, kde klidně a bez nehody přistáli pod stěnami Malého Naboisu ještě před 4. hod. odpolední. Celá jízda trvala téměř 9 hodin. Č.

O Škrklatici, sedle Vršci, o cestě z Kepy na Golici a jiných turách v slovinských zemích píše několik autorů v posledním sešitě Alpi Giulie. Již dávno nás překvapuje, proč italští turisté užívají v slovinském

*) Überfliegen der Alpen im Freibalon.

území důsledně německých názvů. Vždyť na př. Golizza byla by italské výslovnosti jistě bližší než Kahlkogel. Dokonce je však zbytečno bráti na pomoc německé termíny, kde přece vlastina stačí. Proč ne valle Martulik, proč Martulik-Graben?

Ve Svete Luciji zřídil Zemský svaz pro povznesení návštěvy cizinců v Goricku stanici v hostinci Mikužově. Zde lze si zakoupiti lístky k jízdě automobily do Tolminu, Kobaridu a Bovece, jakož i objednat pokoje v kterémkoli z měst v horním údolí Soče. Rovněž lze si tu opatřiti dobré informace o turách a výletech.

Návštěvu Terstu, Postojné a Benátek chystá Jednota českých turistů ve Vídni na srpen t. r. Šestidenní zájezd bude stát (jízdné i zaopatření) pouze 105 K. Přihlášky přijímá F. Krátký, Vídeň-XII., Flurschützgasse 10, III.-13.

*

Literatura.

Sborník české společnosti zeměvědné ukončil právě první ročník v nové úpravě a za nové redakce. Od založení je to ročník XVII. Obsah jeho je velice pestrý; z článků původních dlužno uvést zejména: Vojtíšek, Staré plány pražské, Sokol, Křemenné pruhy na Šumavě a v Českém lese; Toman, Isochorická mapa Moravy a Slezska; Kettner, Vrstevní zlom mezi Závistí a Modřanskou roklí. Články referující jsou hlavně: Purkyně, Alpy ve věku ledovém; Chotek, Německá theorie o berberské otázce; Woldřich, Geologie a morfologie středního Švédska; Pech, Nová kniha o zeměpisu světového obchodu. Dále jsou tu články bibliografické: Bibliografie české literatury geografické v l. 1906 a 1907 od Svambery a Basla a Novější literatura o Českém lese a Šumavě od Sokola. Vedle článků je tu veliký počet zpráv a posudků literárních, řada obrazů v textu a čtyři přílohy. Sborník české společnosti zeměvědné je jediný geografický časopis český, nezbytný každému, kdo se chce poučiti o pokroku zeměvědy. Předplatné (9 K ročně) přijímá administrace v Praze-II., Karlovo nám. 21. Členové společnosti dostávají jej zdarma (přihlášky tamtéž, příspěvek 7 K ročně).

*

Různé.

Zlepšení rychlíkového spojení Vídeň—Karlovy Vary od 1. dubna 1912. Od 1. dubna 1912 bude míti rychlovlak čís. 3. tratě Vídeň—Cheb, který odjíždí z Vídne v 8 hod. 10 min. dopoledne, přímé rychlíkové připojení z Mariánských Lázní do Karlových Varů. Odjezd z Vídne v 8 hod. 10 min. dopol., příjezd do Budějovic ve 12 hod. 22 min odp., odjezd z Budějovic ve 12 hod. 40 min. odp., příjezd do Plzně ve 3 hod. 08 min. odp., odjezd z Plzně ve 3 hod. 18 min. odp., příjezd do Mar. Lázní ve 4 hod. 47 min. odp., odjezd z Mar. Lázní ve 4 hod. 58 min. odp., příjezd do Karl. Varů v 6 hod. 17 min. večer.

Projekty dráh na Zugspitz se množí. Firma Stern a Hafferl zamýšlí zříditi malodráhu ze stanice Ehrwaldu na trati lokální dráhy. Reutte-Ríšská hranice u Griesenu, která se právě staví přes Ehrwalder Köpfe k vrcholu Zugspitze.

Ve Švýcarsku konány nové pokusy se zatížením lan různých druhů, za normální teploty i zmrzlých. Ku podivu se ukázalo, že lano zmrzlé má touž nebo i větší resistenci než lano za obyčejné teploty. Ovšem byla lana natahována zavěšenou vahou pomalu a ne prudce, jak se děje při pádu. Ukázalo se však, že tkaná lana z manilského konopí (kunstgeweb) vydrží malé zatížení. Dobře drží manilská lana pletená (kunstgeflochten), nejlépe lana pletená z anglické příze.

Nebezpečí blesku je mnohem větší na ledovcích a sněžích než ve skalách. Přístřešky postavené na ledu jako Jansenova chata na Montblancu nelze ani hromosvody ochránit, neboť svedení elektřiny kabelem ke vzdálené skále není dostatečné. Naproti tomu, kde je možno jako u observatoře Vallotovy zapustiti konce vedení od hromosvodů do štěrku, je veškero nebezpečí skoro vyloučeno.

První ochranná chata pro lyžaře otevřena byla ve francouzských Alpách dne 17. prosince minulého roku. Chata tato „Chalet du Recoin“, vystavěná na úpatí Chamrousse ve výši 1630 m na podnět Iserské a Pařížské sekce „Club Alpin Française“, je vlastně útulný hotel menších rozměrů, poskytující však dostatek pohodlí a osvěžení všem, kdo pěstují zimní sporty, jimž výhradně tato chata má sloužiti. Slavnostního otevření účastnilo se přes 150 osob, jež po odevzdání chaty veřejnosti předsedou Dr. P. Lorym, užila ihned chaty té jako východiška k sportovním cvičením ve svazích Chamrousse.

*

Spolkové zprávy.

Valná hromada českého odboru slovinského alpského družstva konala se dne 21. února 1912 v místnostech spolkových. Když předseda prof. Chodounský zahájil jednání a po návrhu dra. Dvorského a dra. Franty upuštěno od čtení protokolu minulé valné hromady a zprávy jednatelské, přečetl pokladník rada zem. výb. Mareš zprávu pokladní. Přítomný revident p. Hevera podal pak zprávu revisorů. Zpráva jednatelská, zpráva pokladní i rozpočet na r. 1912 byly potom schváleny. Na to přistoupeno k volbám výboru na další tříletí i zvolení do výboru: prof. dr. K. Chodounský, dr. B. Franta, rada zem. výb. L. Mareš, prof. dr. V. Růžička a dr. V. Dvorský; za náhradníky dr. St. Prachenský, dr. O. Laxa a dr. J. Čermák. Při volných návrzích uvažováno o stavbě a zařízení chaty v Savinském sedle, dále usneseno zříditi cementový bassin pro koupele v Zg. Jezeru. Doslovem prof. Chodounského byla valná hromada skončena. Z pokladní zprávy vyjímáme: Příjmů měl odbor 9336·21 K, vydání 8330·05 K.

Poslední večer odboru bude dne 26. března o 1/28. večer na Žofíně. Chystá se řada obrazů ze života na Jezeru ze sbírky p. dra. B. Jedličky.

Čtvrtý společenský večer odboru konal se dne 22. února na Žofíně. Přednášel p. E. Beneš „Na přič Severní Amerikou. Z cesty prof. dra. R. Jedličky“. Pan přednášející předvedl veliký počet obrazů — mnoho do 300 nechybělo — z krásné serie p. prof. dra. R. Jedličky, na mnoze vzácných a těžko kde k vidění se naskytujících. Branou Ameriky, New Yorkem, dostali jsme se do řady významných měst Spojených Států, do Filadelfie, Washingtonu, Chicaga, St. Louis, ano i do Kanady, zejména však do nádherných, přírodních krás národního parku Yellowstonekého s geysiry a caňony a interessantní ochrannou organizací. Výstižný a zvučně přednesený slovní doprovod byl vítaným doplňkem obrazů.

**

Po svých toulkách na horách přijďte se též osvěžit k moři, na lesnatý ostrov RAB — perlu Dalmacie, kde je

český hotel-pensionát „Praha“

Pense 5 K

Pokoje od 2 K.

Česká kuchyně. V domě horská pitná voda z vodovodu státem zřízeného. Brionské a dalmatské víno. — Písemné informace a prospekty zasílá
: V. KUBÍN, Žižkov 1012. :

CHATY

Slovinského alpského družstva.

- Česká chata pod Grintavcem, 1580 m.
- Koritnická chata pod Mangartem, 1350 m.
- Aljažev dom v údolí Vratském, 1000 m.
- Triglavská chata na Kredarici, 2515 m.
- Vodnikova chata nad Velim Poljem, 1800 m.
- Frischaufov dom na Okrešlju, 1378 m.
- Kamnická chata na Kamnickém sedle, 1884 m.
- Kocbekova chata pod Ojstrici, 1770 m.
- Kadilnikova chata na Golici, 1835 m.
- Prešernova chata na Malém Stolu, 2198 m.
- Vilfanova chata na Begunjščici, 1550 m.
- Orožnova chata na Črne Prsti, 1349 m.

vedle mnoha menších (Gornjegrajské, Mozirské, Lučské na Poreznu atd.) jsou nejlepší východiška pro tury v jihovýchodních Alpách.